

APKLAUSA APIE VILNIAUS SENAMIESTĮ: KAIP GYVENAME, KĄ VERTINAME IR TURIME IŠSAUGOTI?

UNESCO pasaulio paveldo vietovės, Vilniaus istorinio centro, valdymo plano dalis
2023 m. lapkričio mėn.

ID Vilnius

PROJEKTO APŽVALGA

Vilniaus istorinis centras, senamiestis, yra ypatinga Vilniaus miesto vieta. Nuo 1994 m. įrašyta į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą ir pripažinta tarptautiniu mastu. Gyventojus ir lankytojus džiugina jo išskirtinumas ir jaukumas, tačiau taip pat neramina šios vertybės ateitis. Atsižvelgiant į tai, šiuo metu rengiamas UNESCO Pasaulio paveldo vertybės, Vilniaus istorinio centro, valdymo planas. Šio strateginio pobūdžio dokumento tikslas – sudaryti sąlygas išsaugoti Vilniaus istorinio centro išskirtinę visuotinę vertę, kartu užtikrinant šios vietos gyvybingumą. Daugiau informacijos apie projektą: www.vilnius.lt/unesco

Rengiant dokumentą, pasitelktos įvairios konsultacijų su visuomene priemonės. Viena iš jų – anoniminė apklausa internetu. Šioje apžvalgoje pateikiami apklausos rezultatai.

2023 M. KONSULTACIJŲ SU VISUOMENE DĖL VILNIAUS ISTORINIO CENTRO VALDYMO PLANO GRAFIKAS:

- gegužės mėn. 1-moji vieša konsultacija: valdymo plano pobūdis, eiga ir diskusija;
- birželio mėn. 2-troji vieša konsultacija: esamos situacijos analizės pristatymas ir diskusija;
- liepos-spalio mėn. visuomenės apklausa internete;
- rugsėjo mėn. 3-ioji vieša konsultacija: veiksmų priemonių projekto pristatymas ir diskusija;
- rugsėjo-spalio mėn. 3 viešos, nemokamos ekskursijos miestiečiams apie Vilniaus istorinio centro išskirtinę visuotinę vertę;
- gruodžio mėn. 4-toji vieša konsultacija: valdymo plano projekto pristatymas.

1-mosios konsultacijos akimirkos. 2023 m. gegužės mėn., parodų erdvė „Istorijų namai“.

APIE APKLAUSĄ

Nuo 2023 m. liepos 25 d. iki spalio 15 d. internetu gyventojai galėjo užpildyti anoniminę apklausą apie Vilniaus senamiestį. Apklausos tikslas – išsiaiškinti, kokias teritorijos problemas mato jos lankytojai ir išgirsti, kokie lūkesčiai keliami šiai išskirtinei miesto teritorijai. Apklausą sudarė 38 klausimai, ji sukurta pasitelkiant „Alchemer“ įrankį. Iš viso apklausoje sudalyvavo 809 asmenys.

Apklausą sudarė 3 klausimų grupės: 1. Klausimai apie lankymosi įpročius ir bendrą teritorijos vertinimą (klausimai nr. 1-7); 2. Klausimai apie 11 senamiesčio aspektų: susisiekimą ir transportą; želdynus; viešąsias erdves; paslaugų įvairovę ir prieinamumą; pastatų ir gatvių priežiūrą; turistų srautus; viešąjį tvarką ir nusikalstamumą; gyventojų įtraukimą; būsto kokybę ir prieinamumą; bendruomenių veiklas; kultūros paveldą ir jo apsaugą (klausimai nr. 7-31); 3. Klausimai apie respondentą (klausimai nr. 32-38). 35-tas klausimas apie respondentų profesijas analizėje nepateikiamas. Atvirų apklausos klausimų analizė buvo atlikta naudojantis dirbtinio intelekto įrankių pagalba.

Apklausos įžanginis puslapis (sukurta su „Alchemer“)

Miestiečių apklausa apie Vilniaus senamiestį: kaip gyvename, ką vertiname ir turime išsaugoti?

Vilniaus istorinis centras, senamiestis, yra ypatinga Vilniaus miesto vieta. Nuo 1994 m. įrašyta į UNESCO Pasaulio paveldo sąrašą ir pripažinta tarptautiniu mastu. Gyventojus ir lankytojus džiugina senamiesčio išskirtinumas ir jaukumas, tačiau taip pat neramina šios vertybės ateitis. Atsižvelgiant į tai, mačiau kviečiame Jus sudalyvauti šioje apklausoje ir pasidalinti savo nuomone bei įžvalgomis apie Vilniaus senamiesčio problemas. Taip pat apklausoje kviečiame pasidalinti lūkesčiais šiai išskirtinei miesto teritorijai. Apklausoje kviečiame dalyvauti visus Vilniaus miesto gyventojus – dalyvaujant joje nereikalingos specialios žinios, mums rūpi Jūsų nuomonė ir asmeninės patirtys.

- Apklausos atsakymų laukiame iki 2023 m. spalio 15 d.
- Apklausos užpildymo trukmė - apie 20 min
- Apklausoje galima rinktis pažymėti tik uždarus klausimus. Taip pat yra galimybė parašyti ir savo komentarą prie klausimų, pastarųjų ypač lauktu.

Jūsų pateikti atsakymai yra svarbūs ir bus panaudoti šiuo metu rengiamame UNESCO Pasaulio paveldo vertybės, Vilniaus istorinio centro, valdymo plane. Šio dokumento tikslas – sudaryti sąlygas išsaugoti Vilniaus senamiesčio išskirtinę visuotinę vertę, kartu užtikrinant patogų gyvenimą šioje miesto vietoje. Apklausa yra anonimiška – joje neprrašome Jūsų asmeninių duomenų, tačiau visi miestiečių atsakymai ir pasiūlymai bus skelbiami viešai. Daugiau informacijos apie valdymo plano rengimą ieškokite: <https://vilnius.lt/unesco/>

Dėkojame Jums,
Valdymo plano rengėjai:
Vilniaus miesto savivaldybė ir Lietuvos Respublikos kultūros ministerija

Kontaktiniai asmenys:
Rugilė Balkaitė Puodžiūnienė (rugile.balkaitė@gmail.com) (valdymo plano koordinatore)
Beatričė Umbrasaitė (beatrice.umbrasaitė@vplianas.lt) (visuomenės dalyvavimo valdymo plano rengime koordinatore)

Valdymo plano partneriai:
Lietuvos nacionalinė UNESCO komisija,
UAB „Vilniaus planas“,
VšĮ „Vilniaus senamiesčio atnaujinimo agentūra“.

Kitas

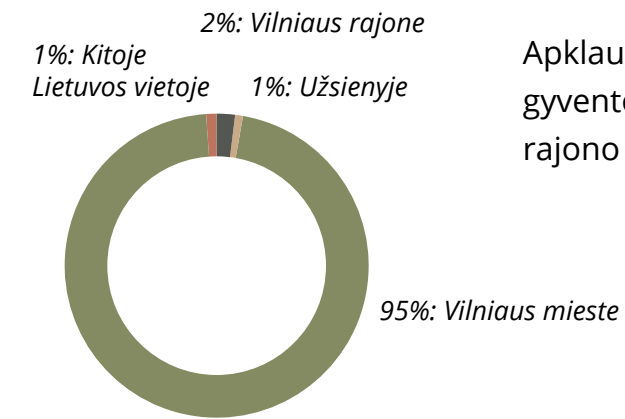
0%

TURINYS

- 5 Lankymosi įpročiai ir bendras teritorijos vertinimas
- 10 Susisiekimas ir transportas
- 11 Želdynai
- 12 Viešosios erdvės
- 13 Paslaugų įvairovė ir prieinamumas
- 14 Pastatų ir gatvių priežiūra
- 15 Turistų srautai
- 16 Viešoji tvarka ir nusikalstamumas
- 17 Gyventojų įtraukimas priimant sprendimus
- 18 Būsto kokybė ir prieinamumas
- 19 Bendruomenių veikla
- 20 Kultūros paveldas ir jo apsauga
- 21 Senamiesčio vizija išsipildžius geriausiam scenarijui
- 22 Senamiesčio vizija išsipildžius blogiausiam scenarijui
- 23 Respondentų sociodemografiniai duomenys
- 24 Komentarai ir pastebėjimai

LANKYMOSI ĮPROČIAI IR TERITORIJOS VERTINIMAS

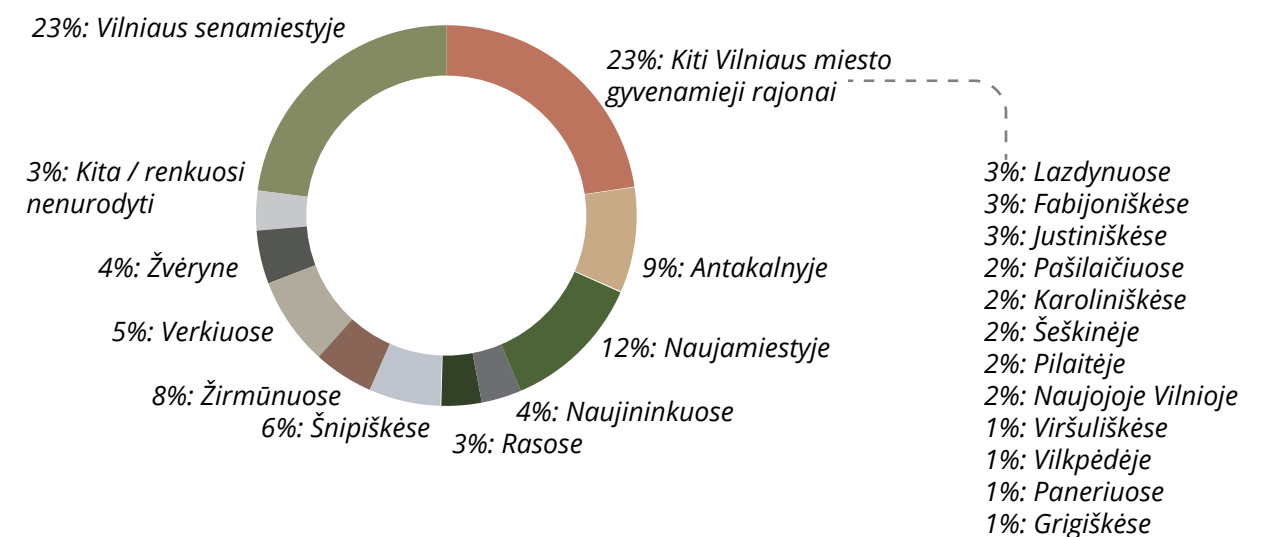
1. KUR ŠIUO METU GYVENATE?

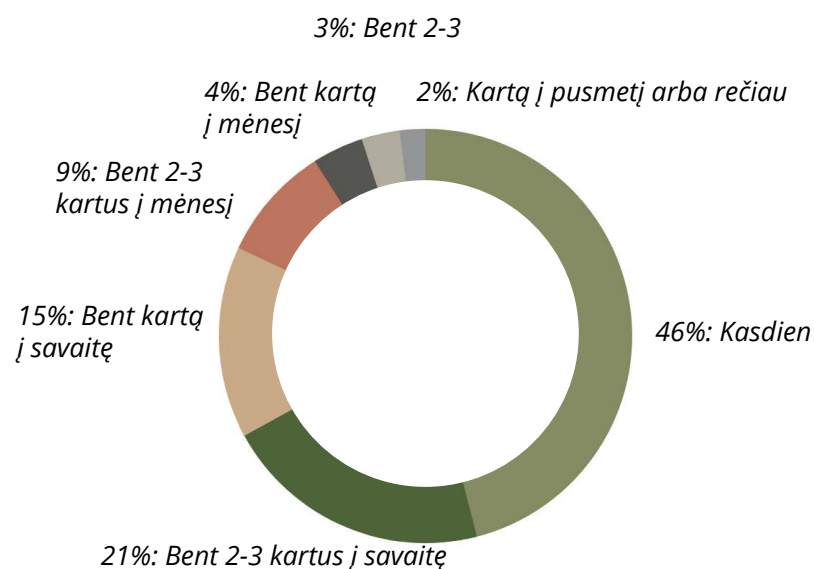
Apklausoje daugiausiai dalyvavo Vilniaus miesto gyventojai (95%). 2% respondentų buvo Vilniaus rajono gyventojai.

2. KURIAME VILNIAUS MIESTO RAJONE GYVENATE?

Apklausoje daugiausiai dalyvavo Vilniaus senamiesčio gyventojai (23%). Apklausoje taip pat aktyviai sudalyvavo Naujamiesčio (12%), Antakalnio (9%) ir Žirmūnų (8%) seniūnijų gyventojai.

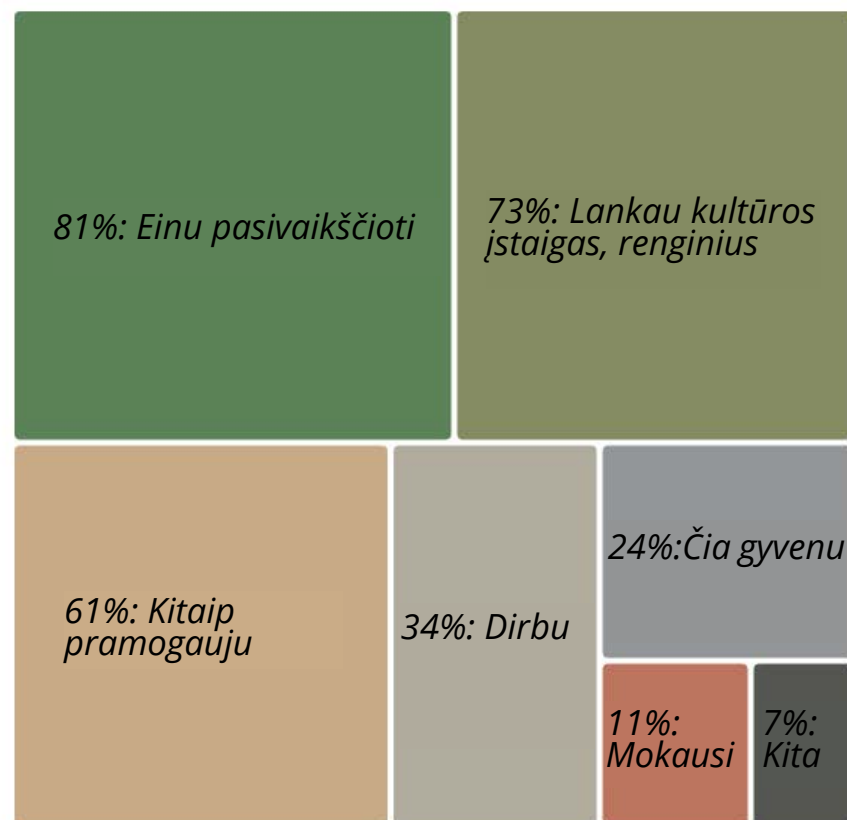
3. KAIP DAŽNAI LANKOTĒS VILNIAUS SENAMIESTYJE?

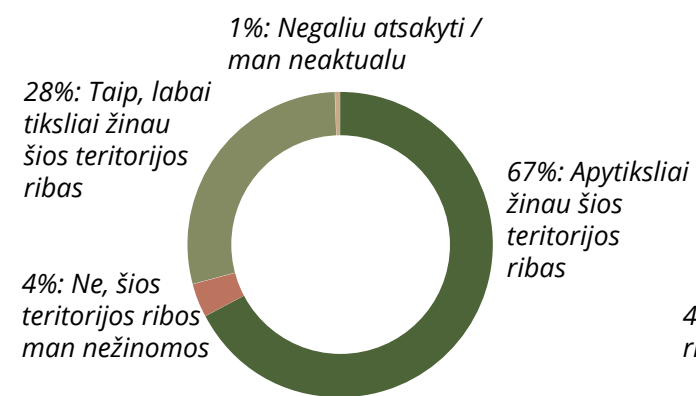
Apklausoje daugiausiai dalyvavo dažni senamiesčio lankytojai: respondentai daugiausiai lankosi kasdien (46%) arba kelis kartus per savaitę (21%).

4. KAIP LEIDŽIATE LAIKĄ VILNIAUS SENAMIESTYJE?

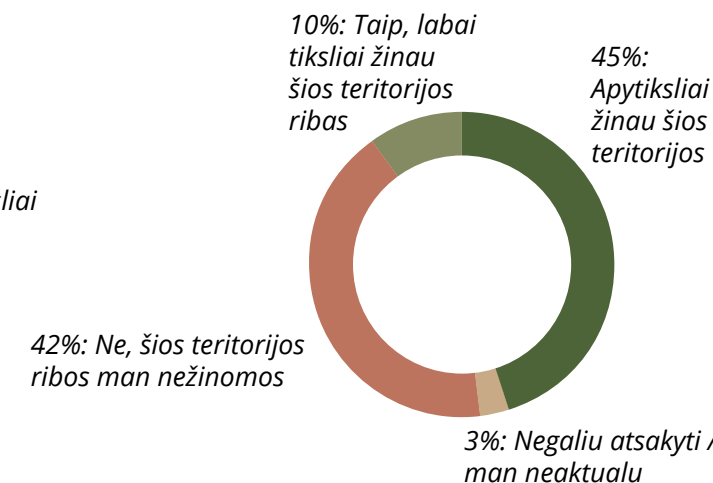
Šiame klausime respondentai galėjo pasirinkti kelis atsakymus. Senamiestį jie daugiausiai naudoja pasivaikščiavimams (81%), kultūriniam (73%) ir kitokio pobūdžio (61%) laisvalaikiui praleisti. Senamiestyje gyvena 34%, o dirba 24% apklaustųjų.

5.1 AR JUMS ŽINOMA, KOKIĄ TERITORIJĄ UŽIMA VILNIAUS SENAMIESTIS?

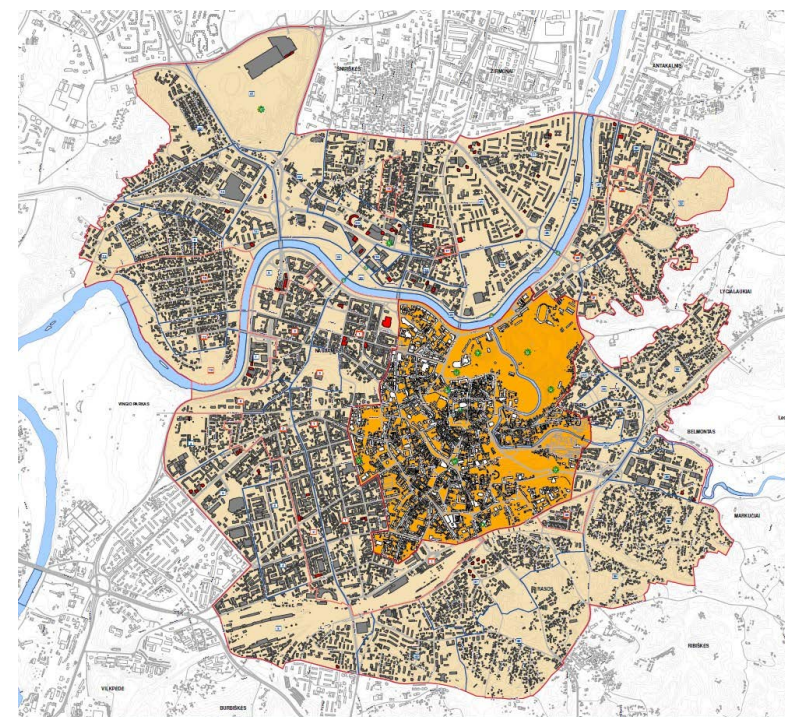

5.2 AR JUMS ŽINOMA, KOKIĄ TERITORIJĄ UŽIMA VILNIAUS SENAMIESČIO APSAUGOS ZONA?

Atsakymai į klausimus nr. 5.1 ir 5.2 atskleidžia, kad respondentai yra daug geriau susipažinę su tuo, kokia teritorija priklauso senamiesčiui, nei su tuo, kokią teritoriją apima Vilniaus senamiesčio apsaugos zona: senamiesčio teritorinių ribų visai nežino tik 4%, kuomet senamiesčio apsaugos zonos – 42%.

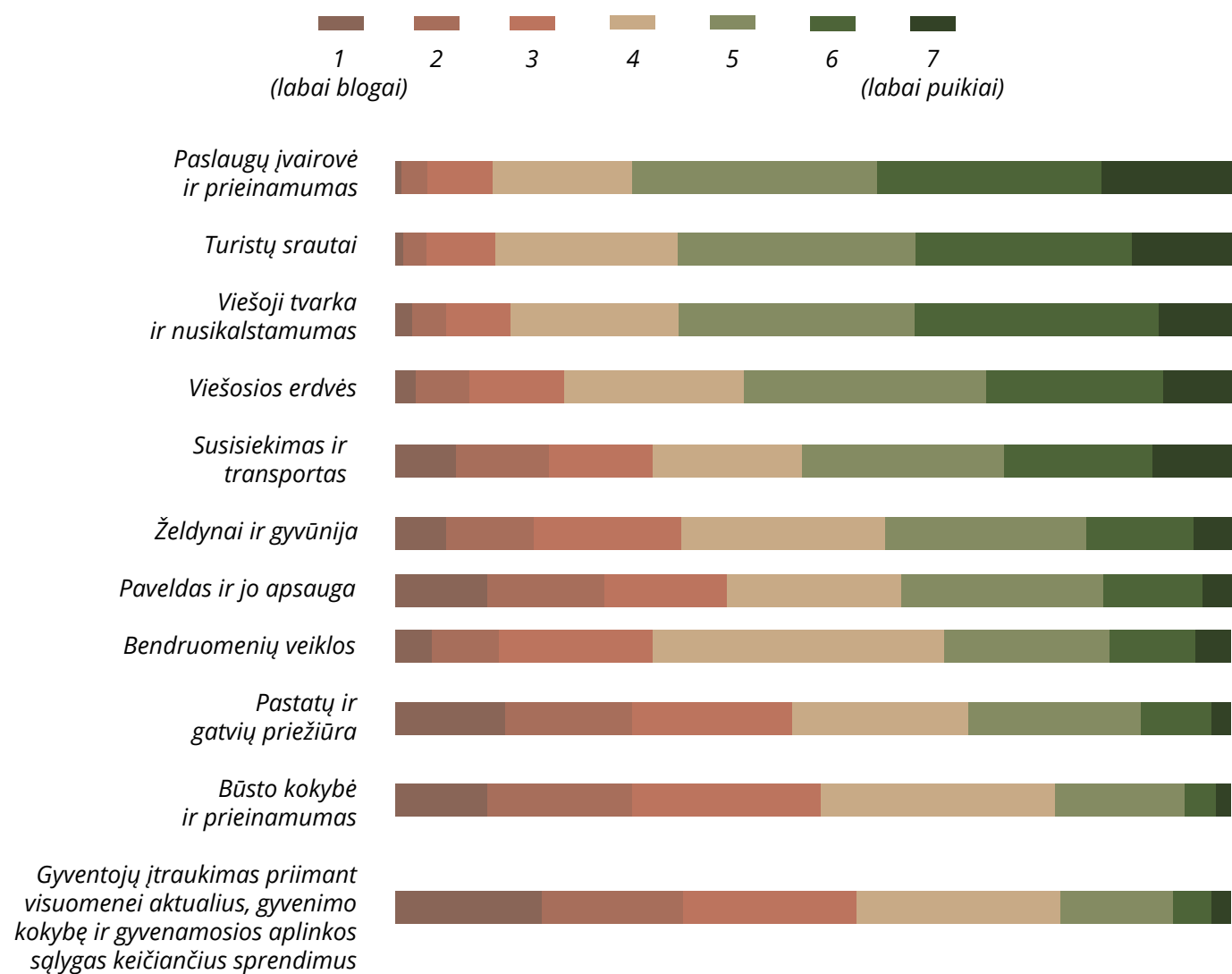
Žemėlapyje senamiesčio teritorija pažymėta ryškiai geltona spalva, o senamiesčio apsaugos zonos – gelsva spalva.

Šaltinis: Vilniaus senamiesčio nekilnojamojo kultūros paveldo apsaugos specialusis planas – tvarkymo planas, VĮ „Lietuvos paminklai“.

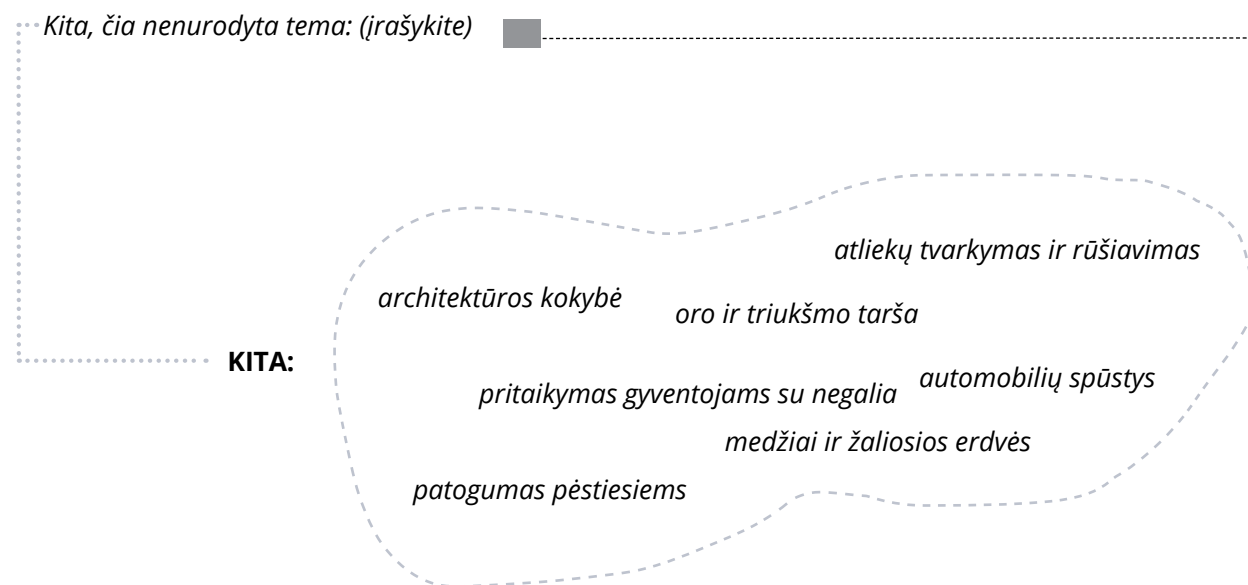
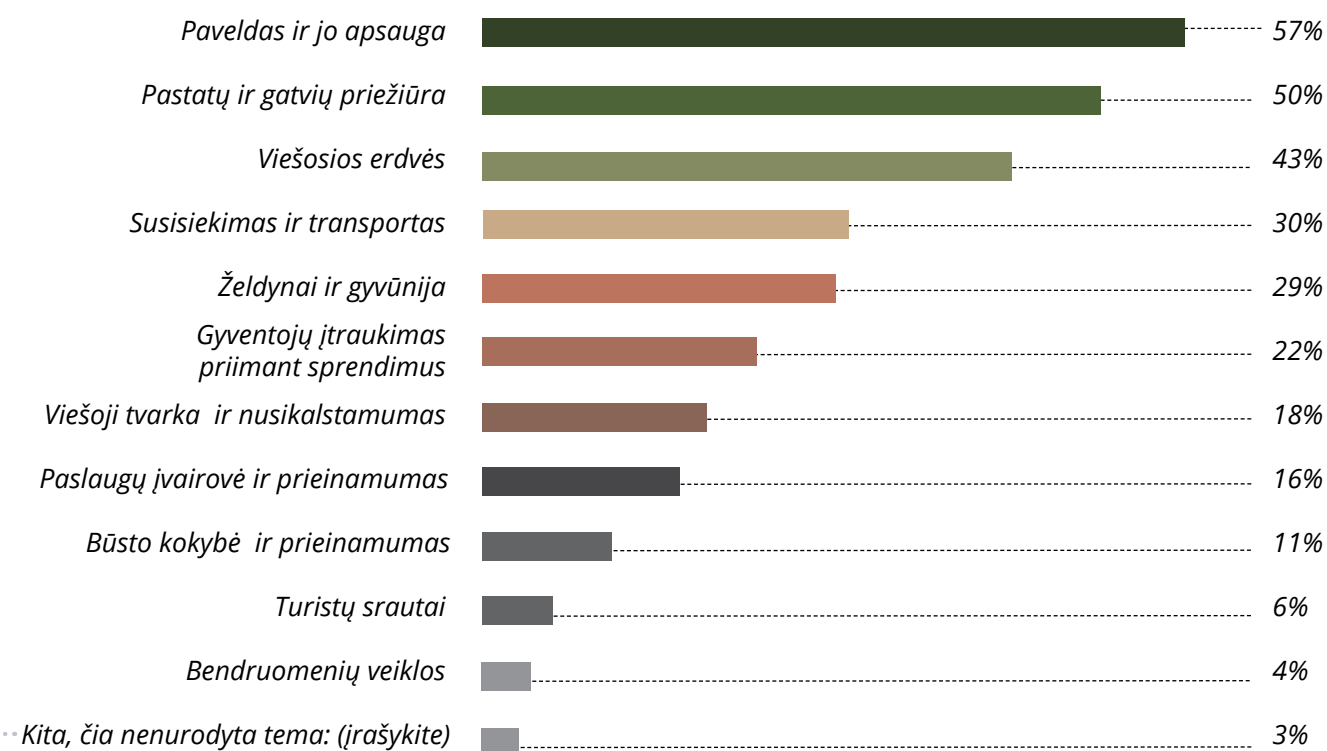
6. ĮVERTINKITE VILNIAUS SENAMIESTĮ KIEKVIENOJE IŠ IŠVARDINTŲ TEMŲ SKALĖJE, KUR 1 REIŠKIA „LABAI BLOGAI“, O 7 REIŠKIA „LABAI PUIKIAI“.

Geriausiai apklausos dalyviai atsiliepia apie paslaugų prieinamumą ir įvairovę, turistų srautus, susisiekimą, viešąją tvarką ir viešąsias erdves, prasčiausiai – apie gyventojų įtraukimą į sprendimus, būsto kokybę ir prieinamumą bei pastatų ir gatvių priežiūrą.

7. KURIOS IŠ ŠIŲ TEMŲ, GALVOJANT APIE VILNIAUS SENAMIESTĮ, JUMS ASMENIŠKAI YRA SVARBIAUSIOS?

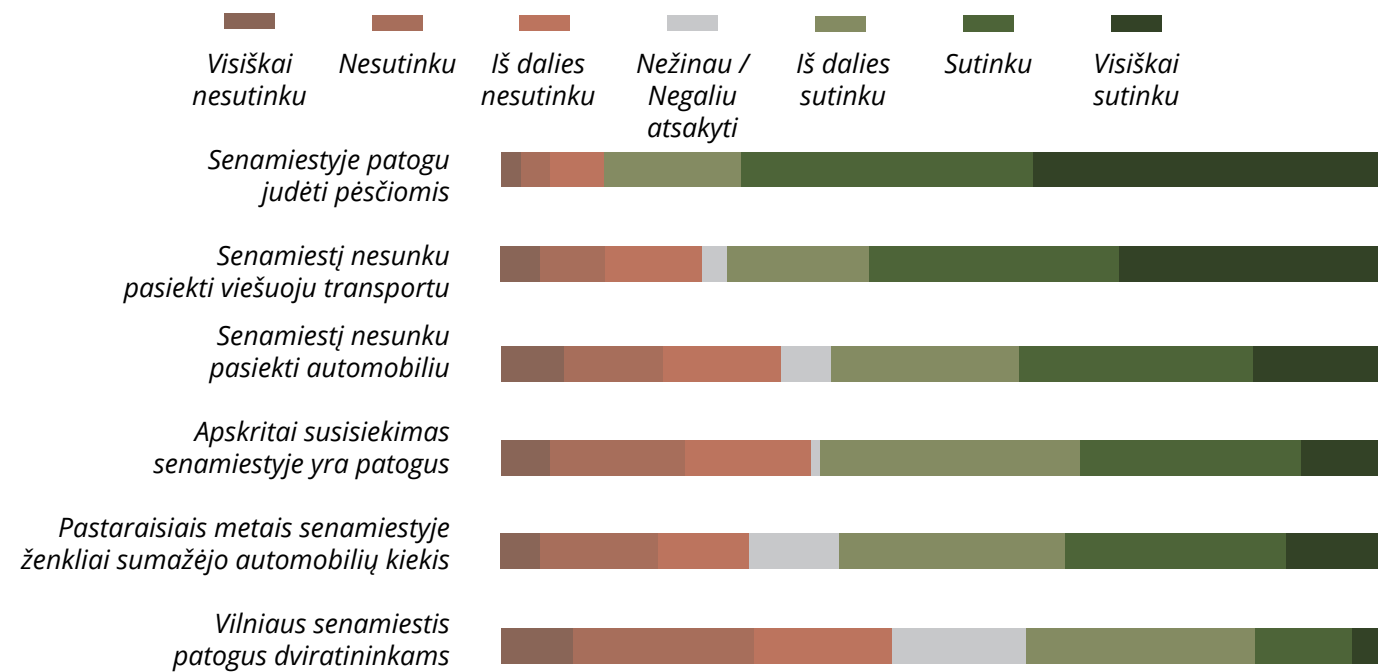
Svarbiausios temos respondentams yra kultūros paveldas ir jo apsauga, pastatų ir gatvių priežiūra bei viešosios erdvės. Mažiausiai svarbios pasirodė bendruomenių veiklos, turistų srautai bei būsto kokybė ir prieinamumas.

SUSISIEKIMAS IR TRANSPORTAS

8. KIEK SMARKIAI JŪS SUTINKATE ARBA NESUTINKATE SU IŠVARDINTAIS TEIGINIAIS APIE SUSISIEKIMĄ IR TRANSPORTĄ VILNIAUS SENAMIESTYJE?

Apibendrinus, dauguma respondentų sutinka, kad susisiekimas senamiestyje yra geras: patogų judėti pėsčiomis, nesunku atvykti automobiliu ar viešuoju transportu. Stipriausiai nuomonės išsiskyrė dėl senamiesčio patogumo dviratininkams, šiuo klausimu pritariančių ir nepritariančių yra apylygiai.

9. PASIDALINKITE SAVO MINTIMIS APIE SUSISIEKIMĄ IR TRANSPORTĄ VILNIAUS SENAMIESTYJE (ATVIRAS KLAUSIMAS, 155 ATSAKYMAI)

Atsakymuose **daugiausiai aptariamas kilpinis eismas**. Dalis teigia, kad kilpinis eismas apsunkina susisiekimą automobiliu senamiestyje, kas ypač nepatogu vietiniams gyventojams. Kita dalis akcentuoja, kad dėl kilpinio eismo automobiliai yra priversti „sukti ratus“, taip tik didindami taršą.

Taip pat kritikuojamos kitos esamos susisiekimo priemonės: prašoma dažniau kursuojančio ir patogesnio viešojo transporto; geresnio gatvių pritaikymo pėsčiųjų ir dviratininkų judėjimui, Dalis siūlo įrengti bėginį transportą (tramvajų ar metro).

Visgi, nors pats kilpinis eismas 9-to klausimo respondentų vertinamas kritiškai, dauguma pritaria tikslams, dėl kurių jis buvo įvestas. **Nemažai apklaustųjų pasisakė už didesnę automobilių eismo ribojimą senamiestyje ar net jo panaikinimą**, siekiant sumažinti oro ir triukšmo taršą bei pagerinti sąlygas pėsčiųjų ir dviratininkų judumui.

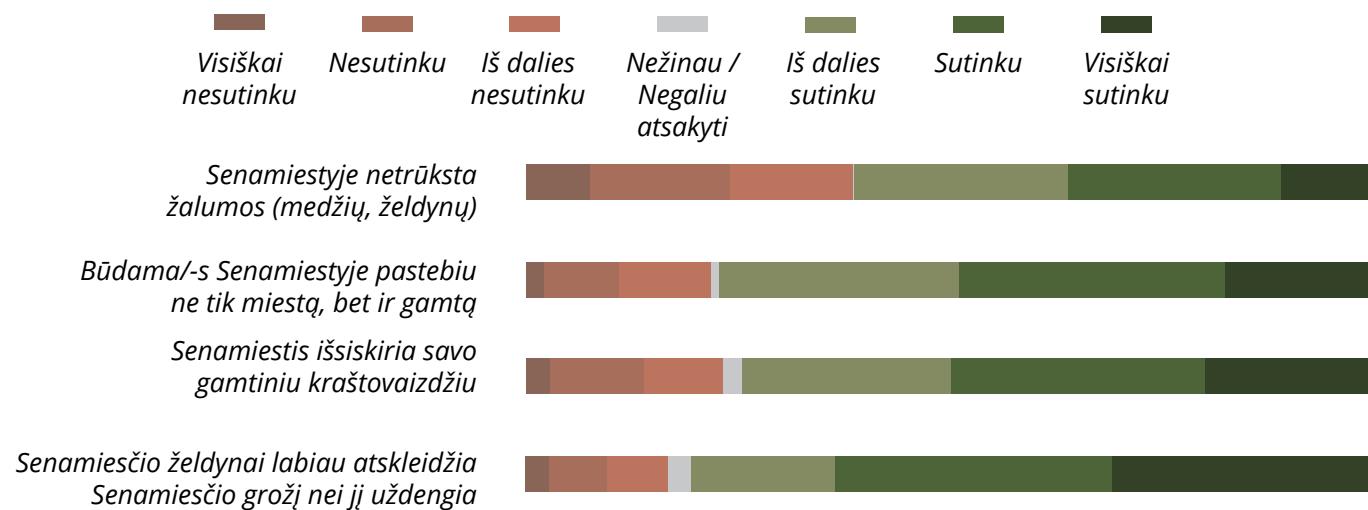
Kilpinis eismas Vilniaus senamiestyje, Vilniaus miesto savivaldybės iliustracija

ŽELDYNAI

10. KIEK SMARKIAI JŪS SUTINKATE ARBA NESUTINKATE SU IŠVARDINTAIS TEIGINIAIS APIE ŽELDYNUS IR GYVŪNIJĄ VILNIAUS SENAMIESTYJE?

Dauguma respondentų sutiko, kad senamiestis išsiskiria savo gamta, kuri yra pastebima ir svarbi šios vietovės grožio sudedamoji dalis. Nuomonės labiausiai išsiskyrė ties klausimu ar senamiestyje pakanka žalumos: 37% sutiko arba visiškai sutiko, kad žalumos pakanka, tačiau 24% žalumos senamiestyje norėtų matyti daugiau.

11. PASIDALINKITE SAVO MINTIMIS APIE ŽELDYNUS IR GYVŪNIJĄ VILNIAUS SENAMIESTYJE (ATVIRAS KLAUSIMAS, 167 ATSAKYMAI)

Atsakymuose **dominavo susirūpinimas želdynų ir gyvūnijos senamiestyje būkle**. Dalis respondentų mano, kad senamiestyje trūksta medžių ir krūmų, tad skatino sodinti naujus, taip užtikrinant didesnę biologinę įvairovę ir didinant miesto atsparumą dėl klimato kaitos intensyvėjančioms vasaros kaitroms. Be to, buvo pabrėžiama, kad sodinant naujus augalus svarbu parinkti atsparesnes rūšis bei nuo pat pradžių rūpintis sodinukais (laistyti, genėti).

Taip pat atsakymuose **nerimaujama dėl senamiesčio brandžių medžių likimo, kurie suvokiami kaip ypač vertingi**: kritikuojama nepakankama ir neprofesionali priežiūra, siūloma daugiau dėmesio skirti medžių išsaugojimui. Pavyzdžiui, suteikti daliai medžių saugomo paveldo statusą (analogišką, kaip nekilnojamo kultūros paveldo vertybėms). Tuo pačiu dalyje atsakymų pastebima, kad nauji statybų projektai senamiestyje neretai vyksta žalių plotų sąskaita bei neigiamai veikia vietines ekosistemas, tad prašoma įpareigoti vystytojus būti atsakingesnius želdynų ir želdinių atžvilgiu. Bendrai siūloma žiūrėti į želdynus, kaip į vertingą miesto investiciją, kurios sėkmei reikalingas ilgalaikis planavimas bei miestiečių įtraukimas į sprendimų priėmimą.

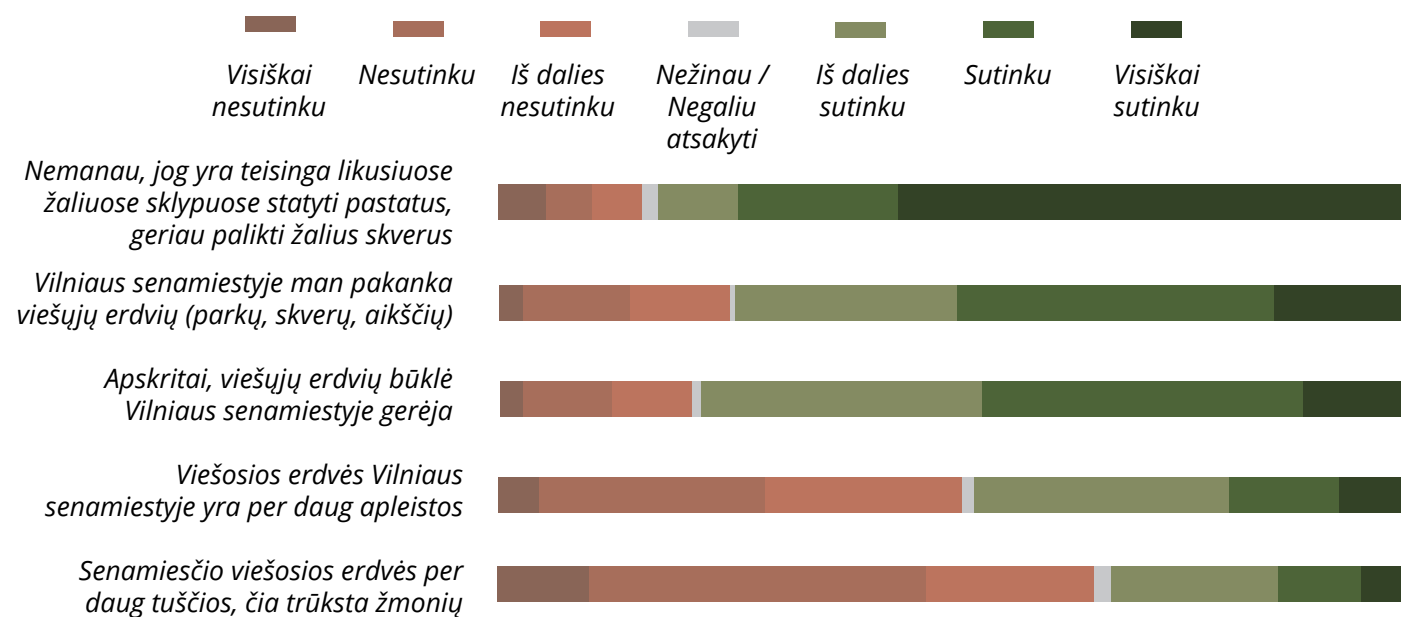

Pilių parko skveras Vilniaus senamiestyje, Šaltinis: www.pexels.com

VIEŠOSIOS ERDVĖS

12. KIEK SMARKIAI JŪS SUTINKATE ARBA NESUTINKATE SU IŠVARDINTAIS TEIGINIAIS APIE VIEŠĄS ERDVES VILNIAUS SENAMIESTYJE?

Daugiau nei 50% apklaustųjų sutinka ir visiškai sutinka, kad viešųjų želdynų erdves senamiestyje geriau palikti neužstatytas ir, kad viešųjų erdvių senamiestyje yra pakankamai. Dauguma nepitaria, kad senamiesčio viešosios erdvės yra per daug tuščios. Nuomonės labiausiai išsiskyrė vertinant viešųjų erdvių būklę ir priežiūrą.

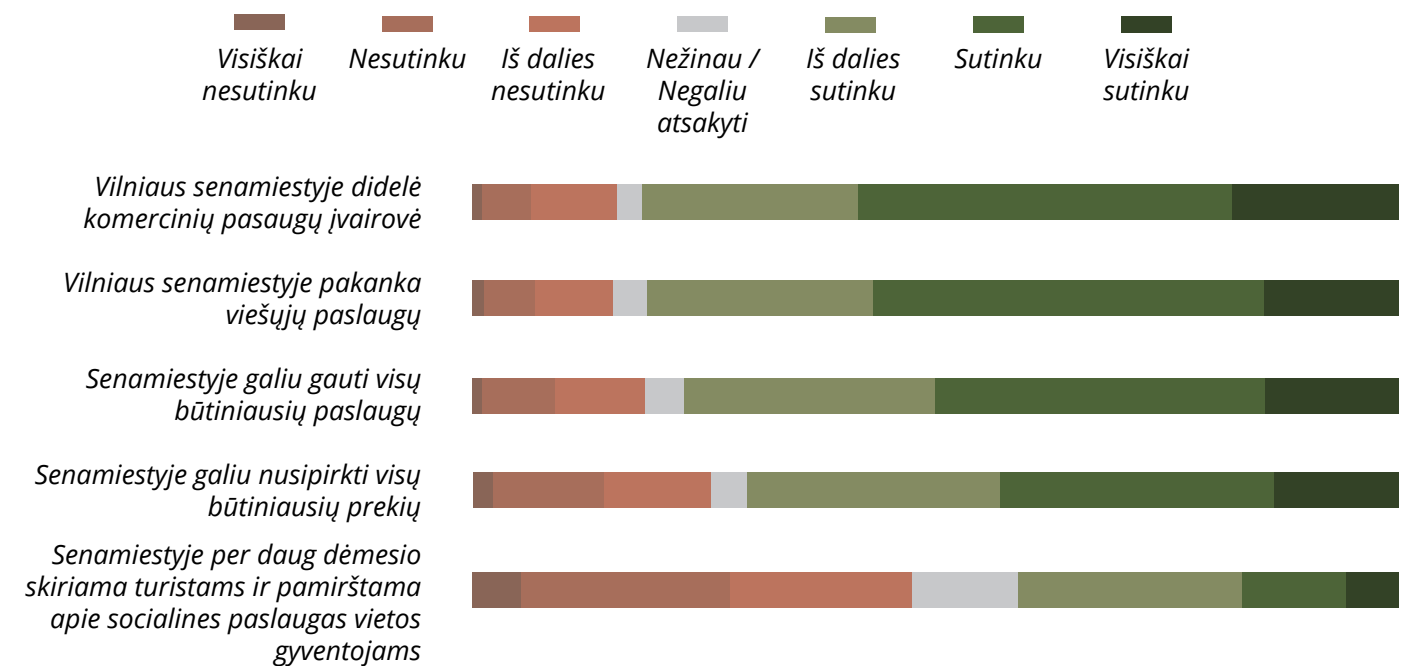
13. PASIDALINKTE SAVO MINTIMIS APIE VIEŠĄS ERDVES VILNIAUS SENAMIESTYJE (ATVIRAS KLAUSIMAS, 243 ATSAKYMAI)

Nors dalis respondentų pastebi, kad viešųjų erdvių padėtis senamiestyje gerėja, atsakymuose dominuoja kritiškos pastabos. Dalis respondentų **akcentuoja prastą viešųjų erdvių priežiūrą**. Minima apleista infrastruktūra (nešvara, remonto poreikis), prasta socialinė padėtis (nesaugumo jausmas, ypač sutemus). Atsakymuose **dominuoja nuomonė, kad senamiestis taptų jaukesnis ir malonesnis būti, jeigu viešosiose erdvėse padaugėtų augmenijos, sumažėtų betono, trinkelų, automobilių eismo ir parkavimo**. Išsakoma kritika viešųjų erdvių atnaujinimui, kuris dalies respondentų, vertinamas kaip per daug standartiškas, nekokybiškas ir ignoruojantis kontekstą. Siūloma įrengiant viešąsias erdves atsižvelgti į įvairių socialinių grupių poreikius, siekti kūrybiškumo, originalumo bei įtraukti vietos gyventojus.

PASLAUGŲ ĮVAIROVĖ IR PRIEINAMUMAS

14. KIEK SMARKIAI JŪS SUTINKATE ARBA NESUTINKATE SU IŠVARDINTAIS TEIGINIAIS APIE PASLAUGŲ ĮVAIROVĘ IR PRIEINAMUMĄ VILNIAUS SENAMIESTYJE?

Absoliuti dauguma respondentų sutinka, kad senamiestyje yra didelė komercinių ir viešųjų paslaugų įvairovė, kad gali gauti būtiniausių paslaugų ir prekių. Nuomonės stipriai išsiskyrė tik dėlto, ar senamiestyje skiriama per daug dėmesio turistams ir pamirštama apie socialines paslaugas gyventojams.

15. PASIDALINKITE SAVO MINTIMIS APIE PASLAUGŲ ĮVAIROVĘ IR PRIEINAMUMĄ VILNIAUS SENAMIESTYJE (ATVIRAS KLAUSIMAS, 42 ATSAKYMAI)

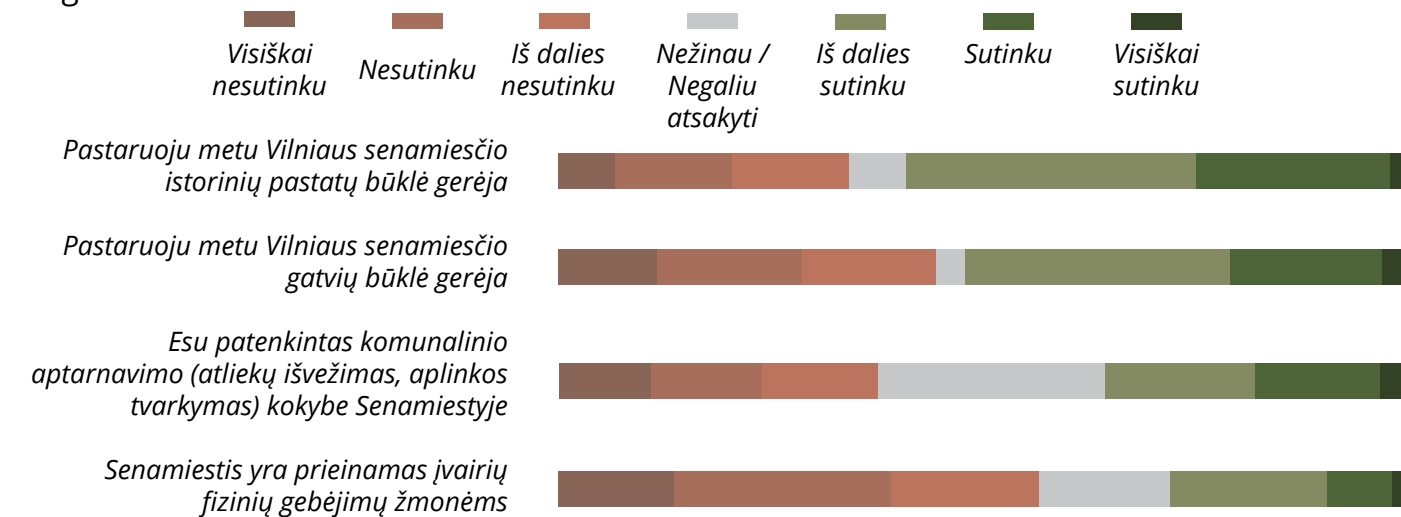
Dalis respondentų teigia, kad senamiestyje **pasaugų pakanka, ypač kalbant apie turizmo, pramogų ir komercijos pasaugas**. Dalis teigia, kad **pasaugos yra dažnai nepritaikytos gyventojams su negalia, šeimoms su vaikais**. Įvardintos trūkstamos pasaugos: paštas, bankomatai, viešieji tualetai, mažesnes pajamas gaunantiems asmenims tinkamos drabužių ir maisto prekių parduotuvės. Minima, kad dėl vaikų ugdymo ir sveikatos priežiūros įstaigų stygiaus senamiesčio gyventojams tenka vykti į kitus miesto rajonus. Taip pat išsakyti pastebėjimai, kad pasaugos senamiestyje daugiausiai orientuotos į aukštas pajamas gaunančius asmenis, o **mažesnių pajamų gyventojams čia tampa sudėtinga patenkinti savo poreikius**. Keli atsakymai kalba apie poreikį turėti daugiau bendruomeninių erdvių, kurios turėtų platesnę, ne tik komercinę funkciją.

PASTATŲ IR GATVIŲ PRIEŽIŪRA

16. KIEK STIPRIAUSI JŪS SUTINKATE ARBA NESUTINKATE SU IŠVARDINTAIS TEIGINIAIS APIE PASTATŲ IR GATVIŲ PRIEŽIŪRĄ VILNIAUS SENAMIESTYJE?

Kiek daugiau nei 50% respondentų sutinka arba iš dalies sutinka, kad senamiesčio istorinių pastatų būklė pastaruoju metu gerėja. Dauguma atsakiusių taip pat sutinka, kad senamiestis yra sunkiai prieinamas gyventojams su negalia ir kitiems fiziškai apribotiems asmenims. Senamiesčio gatvių būklė ir komunalinio aptarnavimo kokybė vertinama tiek teigiamai, tiek neigiamai.

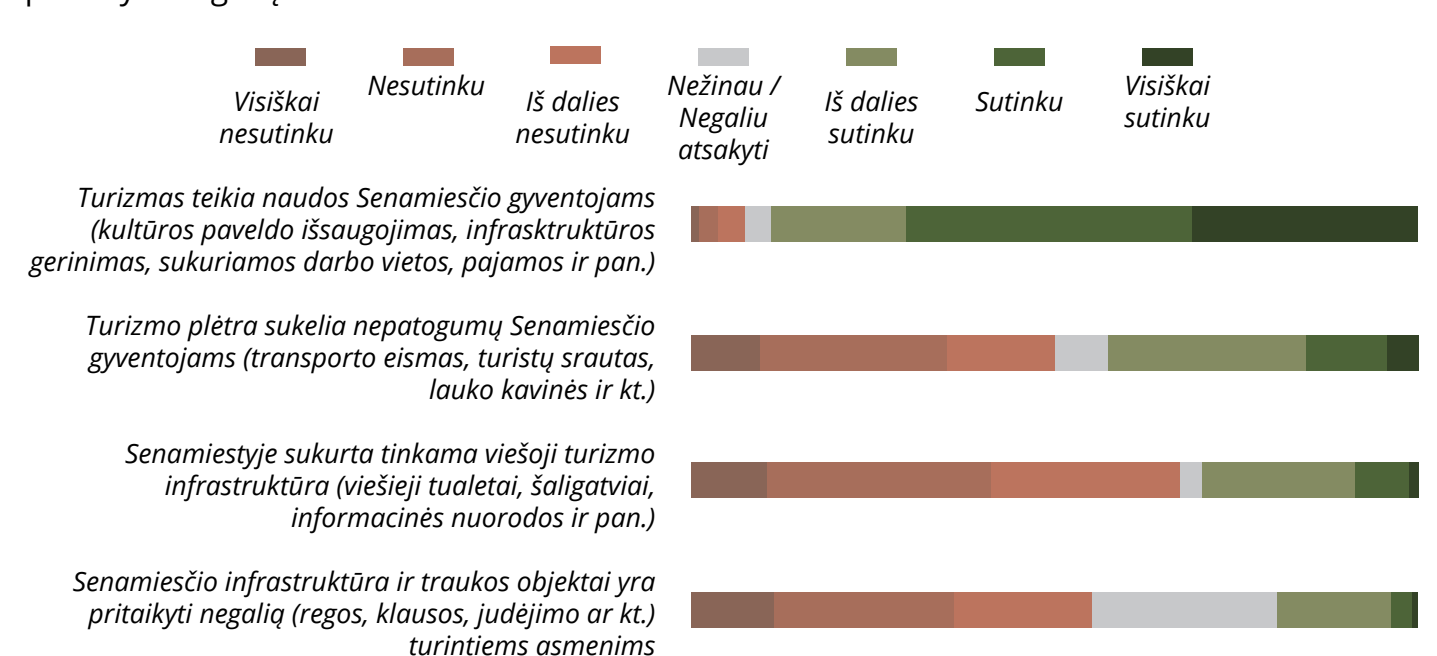
17. PASIDALINKITE SAVO MINTIMIS APIE PASTATŲ IR GATVIŲ PRIEŽIŪRĄ VILNIAUS SENAMIESTYJE (ATVIRAS KLAUSIMAS, 237 ATSAKYMAI)

Atsakymuose daugiausiai dėmesio skiriama paveldo išsaugojimui, gatvių būklei ir atliekų tvarkymui. **Dauguma respondentų pabrėžia tinkamos istorinių pastatų priežiūros trūkumą, kuris matosi iš pastatų būklės:** byrantis fasadų tinkas, žaliais tinklais aptempti balkonai ir pan. Prašoma valstybės daugiau įsitraukti į paveldo objektų apsaugą ir atnaujinimą investuojant lėšas ir šviečiant savininkus apie tai, kaip tinkamai prižiūrėti savo turtą. **Gatvių infrastruktūra kritikuojama dėl apleistumo, nepatogumo pėstiesiems, asmenims su negalia ir tėvams su vaikų vežimėliais:** šaligatviai įvardijami kaip duobėti, siauri ir per aukštų bortų, siūloma geriau planuoti eismą, skiriant pagrindinį dėmesį pėstiesiems, viešajam transportui ir dviračiams bei ribojant automobilių eismą senamiestyje. **Taip pat daug atsakymų skirta šiukšlių konteinerių kritikai:** jų aplinka įvardijama kaip nepakankamai tvarkoma, patys konteineriai retai būna pritaikyti rūšiavimui, neestetiški, trukdo pėsčiųjų judėjimui. Siūloma įrengti pilnai požeminius konteinerius, geriau planuoti jų išdėstymą ir dažniau išvežinėti atliekas bei bendrai skirti daugiau dėmesio švarai senamiestyje.

TURISTŲ SRAUTAI

18. KIEK SMARKIAUSI JŪS SUTINKATE ARBA NESUTINKATE SU IŠVARDINTAIS TEIGINIAIS APIE TURIZMĄ VILNIAUS SENAMIESTYJE?

Respondentai beveik vieningai pritaria, kad turizmas teikia naudos senamiesčio gyventojams, tačiau kitais klausimais tokio konsensuso nėra. Ties klausimu ar turizmo plėtra sukelia nepatogumų gyventojams, nuomonės pasidalino po lygiai. Tarp apklaustųjų daugiau yra nesutinkančių su teiginiais, kad senamiesčio viešoji turizmo infrastruktūra yra pakankama ir pritaikyta negalių turintiems asmenims.

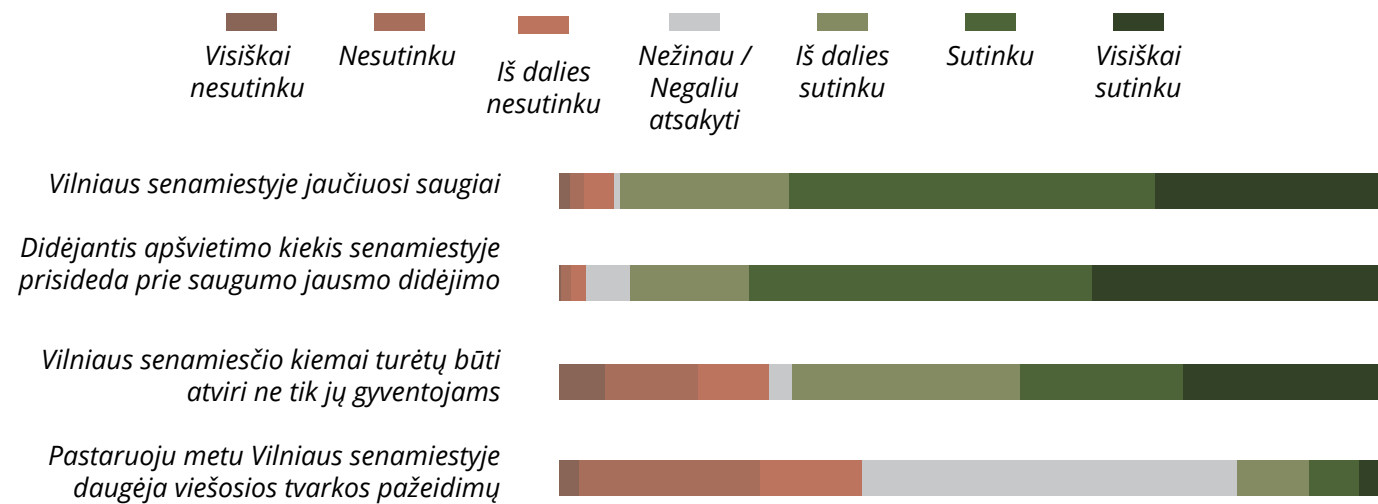
19. PASIDALINKITE SAVO MINTIMIS APIE TURIZMĄ VILNIAUS SENAMIESTYJE (ATVIRAS KLAUSIMAS, 24 ATSAKYMAI)

Dažnai buvo minima, kad turistų srautai Vilniuje dar nėra dideli, tačiau pastebima, kad senamiestis šiuo metu nėra pritaikytas dideliems turistų srautams. **Daugiausiai kritikos išsakyta turizmo infrastruktūrai:** trūksta viešųjų tualetų, traukos objektų pritaikymo turintiems negalių asmenims. Esamas turistų informavimas įvardijamas kaip tobulintinas. Pėsčiųjų judėjimas senamiestyje vertinamas kaip pernelyg sudėtingas. Siūloma skirti daugiau dėmesio kultūriniais renginiais ir šventėmis, naudoti kūrybiškesnę turistų informavimo politiką, daugiau dėmesio skirti apleistų pastatų ir infrastruktūros priežiūrai bei skatinti originalių traukos vietų atsiradimą. Tuo pačiu buvo gauta ir pastaba, kad vietos gyventojams turizmas kartais sukelia nepatogumų dėl triukšmo.

VIEŠOJI TVARKA IR NUSIKALSTAMUMAS

20. KIEK SMARKIAI JŪS SUTINKATE ARBA NESUTINKATE SU IŠVARDINTAIS TEIGINIAIS APIE VIEŠĄ TVARKĄ IR NUSIKALSTAMUMĄ VILNIAUS SENAMIESTYJE?

Absoliuti dauguma atsakiusių senamiestyje jaučiasi saugiai. Dauguma taip pat pritaria, kad didesnis apšvietimas padeda jaustis saugiau. 72% visiškai ir iš dalies sutinka, kad senamiesčio kiemai turi būti atviri ne tik jų gyventojams.

21. PASIDALINKITE SAVO MINTIMIS APIE VIEŠĄ TVARKĄ IR NUSIKALSTAMUMĄ VILNIAUS SENAMIESTYJE (ATVIRAS KLAUSIMAS, 62 ATSAKYMAI)

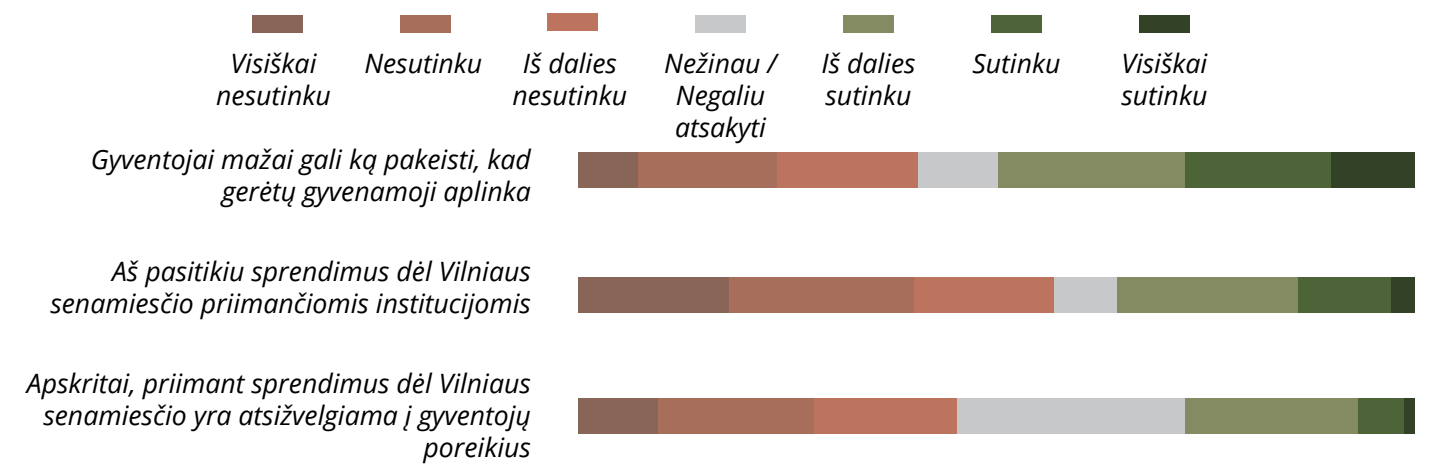
Dalis respondentų teigia, kad senamiestyje jaučiasi saugiai. Saugiausiai lankytojai jaučiasi pagrindinėse gatvėse šviesiuoju paros metu. **Daugiausiai kritikos išsakyta naktinės ekonomikos erdvėms.** Vietos gyventojai akcentuoja, kad barų ir naktinių klubų leidžiama muzika neretai pažeidžia triukšmo normas, o savivaldybė ir policija į šią problemą tinkamai nereaguoja. Taip pat **dalis pabrėžia, kad norėtų matyti griežtesnį lauko kavinių ir barų darbo reguliavimą įsirengiant lauko terasas, geresnę nelegalaus parkavimo priežiūrą. Nesaugiai apklaustieji dažniausiai jaučiasi mažesnėse gatvelėse, taip pat Halės turgaus ir geležinkelio stoties prieigose.**

Apklaustieji dažniausiai nesaugiai jaučiasi mažesnėse gatvelėse, taip pat Halės turgaus ir stoties rajono prieigose. Dažnai paminėti asocialaus elgesio asmenys, kurių nuolatinis buvimas viešosiose erdvėse lankytojams kelia nesaugumo jausmą. Nusikaltimų ir viešosios tvarkos pažeidimų prevencijai siūloma plėsti apšvietimo tinklą, didinti pareigūnų patruliavimą (ypač šiltuoju metų laiku) ir įrengti daugiau stebėjimo kamerų.

GYVENTOJŲ ĮTRAUKIMAS PRIIMANT SPRENDIMUS

22. KIEK SMARKIAI JŪS SUTINKATE ARBA NESUTINKATE SU IŠVARDINTAIS TEIGINIAIS APIE GYVENTOJŲ ĮTRAUKIMĄ PRIIMANT SPRENDIMUS APIE VILNIAUS SENAMIESTĮ?

Sprendimus dėl senamiesčio priimančiomis institucijomis iš dalies ir labiau pasitiki 36% apklaustųjų, o 57% iš dalies ir labiau nepasitiki. Į klausimą, ar priimant sprendimus dėl senamiesčio yra atsižvelgiama į gyventojų poreikius, negalėjo atsakyti 27% respondentų, o dauguma (45%) iš dalies ir labiau nesutinka, kad į gyventojus atsižvelgiama.

23. PASIDALINKITE SAVO MINTIMIS APIE GYVENTOJŲ ĮTRAUKIMĄ PRIIMANT SPRENDIMUS VILNIAUS SENAMIESTYJE (ATVIRAS KLAUSIMAS, 107 ATSAKYMAI)

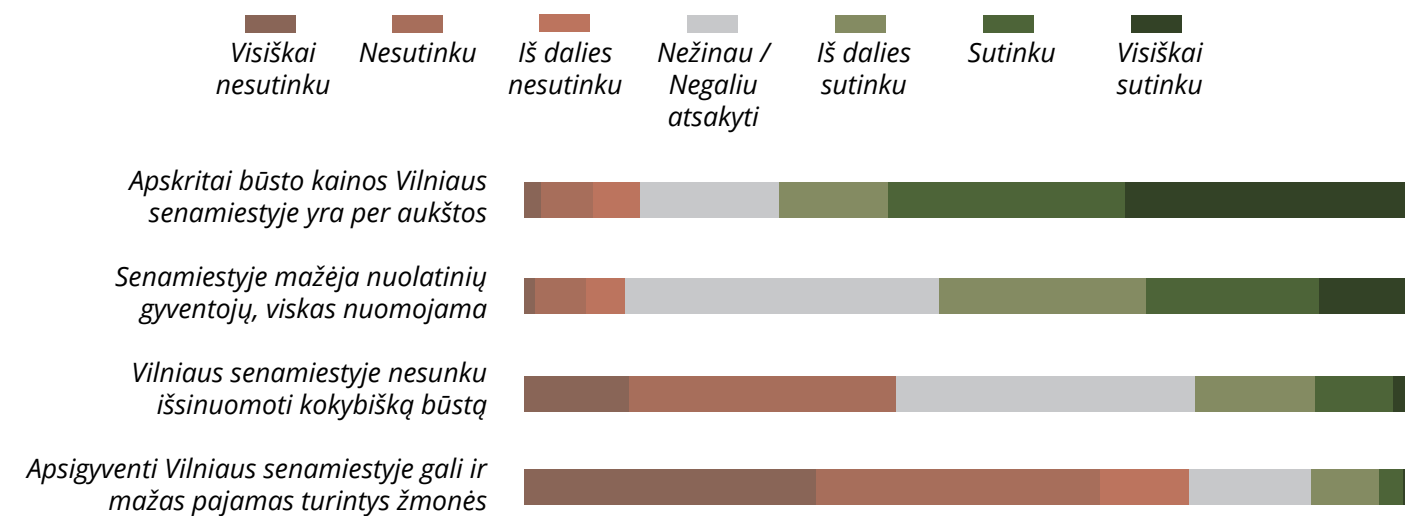
Apibendrinus atsakymus, **išryškėja aiškus gyventojų nepasitenkinimas esama sprendimų priėmimo tvarka.** Dauguma respondentų mano, kad bendruomenės ir atskiri gyventojai nėra efektyviai įtraukiami į sprendimų priėmimo procesą, o savivaldybės ir kitų institucijų veiksmai dažnai atrodo formalūs ir neskaidrūs. Kritikuojamas institucijų bendravimas su gyventojais, ypač pabrėžiant, kad gyventojai dažniausiai informuojami apie planuojamus projektus per vėlai, kai jau neįmanoma atlikti esminių pakeitimų. Taip pat pabrėžiama, kad daugelis sprendimų yra priimami atsižvelgiant į verslo interesus, nepaisant gyventojų poreikių ir pozicijų.

Atsakymuose atsispindi gyventojų noras aktyviai dalyvauti sprendimų priėmimo procese. **Siūloma stiprinti gyventojų ir bendruomenių įtraukimą, teikiant viešiemis svarstymams didesnę reikšmę ir atsižvelgiant į visuomenės pateiktas pastabas.** Respondentai reikalauja skaidrumo, taip pat nuolatinės, objektyvios ir patogiai prieinamos informacijos apie planuojamus darbus ir sprendimus, nori būti laiku kviečiami dalyvauti diskusijose. Bendrai apklaustųjų atkreipiamas dėmesys į būtinybę gerbti vietos bendruomenių ir gyventojų nuomonę ir įtraukti juos į sprendimų priėmimą nuo pat pradinių projekto etapų.

BŪSTO KOKYBĖ IR PRIEINAMUMAS

24. KIEK SMARKIAI JŪS SUTINKATE ARBA NESUTINKATE SU IŠVARDINTAIS TEIGINIAIS APIE BŪSTO KOKYBĘ IR PRIEINAMUMĄ VILNIAUS SENAMIESTYJE?

Nemažai respondentų pasirinko neatsakyti į šiame klausime pateiktus teiginius. Tarp nuomonę pareiškusių gyventojų dauguma sutinka, kad būsto kainos senamiestyje yra per aukštos bei sutinka, kad senamiestyje mažėja nuolatinių gyventojų ir didėja nuomininkų skaičius. Daugiau respondentų mano, kad senamiestyje būstą išsinuomuoti yra sunku ir, kad čia apsigyventi gali aukštas pajamas gaunantys asmenys.

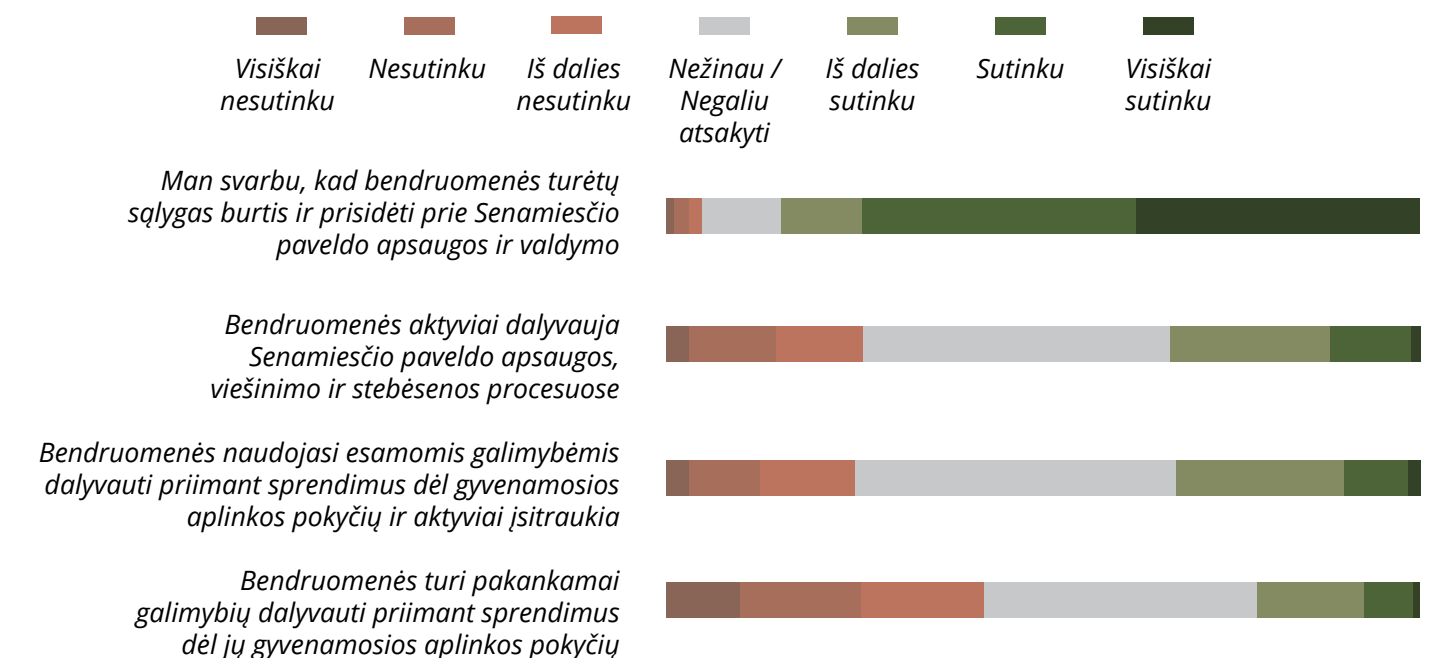
25. PASIDALINKTE SAVO MINTIMIS APIE BŪSTO KOKYBĘ IR PRIEINAMUMĄ VILNIAUS SENAMIESTYJE (ATVIRAS KLAUSIMAS, 34 ATSAKYMAI)

Daugelis respondentų pabrėžia, kad **būsto įsigijimas senamiestyje dėl aukštų kainų yra prieinamas tik turtingesniems asmenims**. Taip pat kritikuojama būsto kokybė. Ypač kritiškai vertinama istorinių pastatų būklė, kurie dažnai yra prastai prižiūrimi, „byrantys“ arba dėl prastos priežiūros netenkantys autentiškumo, dalijami į mažesnius butus. Atkreipiamas dėmesys, kad nors didelis kiekis pastatų yra arti avarinės būklės ar nepakankamai atnaujinti, **kainos išlieka aukštos ir nėra proporcingos būsto kokybei**. Būsto nuomos kainos senamiestyje apibūdinamos kaip per aukštos jaunesniems ir vidutinės ar žemesnės pajamas gaunantiems asmenims. Kritiškai vertinama ir būsto infrastruktūros, pavyzdžiui, vamzdynų, būklė. Būsto įsigijimo ar nuomos kainų augimą respondentai sieja su padidėjusia paklausa dėl augančios imigracijos ir investicijų iš užsienio.

BENDRUOMENIŲ VEIKLA

26. KIEK SMARKIAI JŪS SUTINKATE ARBA NESUTINKATE SU IŠVARDINTAIS TEIGINIAIS APIE VIETOS IR KITAS SU VILNIAUS SENAMIESČIU SUSIJUSIAS BENDRUOMENES?

Absoliuti dauguma respondentų – 74% – sutinka, kad bendruomenės turi turėti sąlygas burtis ir prisidėti prie senamiesčio paveldo apsaugos ir valdymo. Daugiausiai nesutinkančių yra su teiginiu, kad bendruomenės turi pakankamai galimybių dalyvauti priimant sprendimus dėl gyvenamosios aplinkos pokyčių.

27. PASIDALINKTE SAVO MINTIMIS APIE BENDRUOMENES VILNIAUS SENAMIESTYJE (ATVIRAS KLAUSIMAS, 11 ATSAKYMŲ)

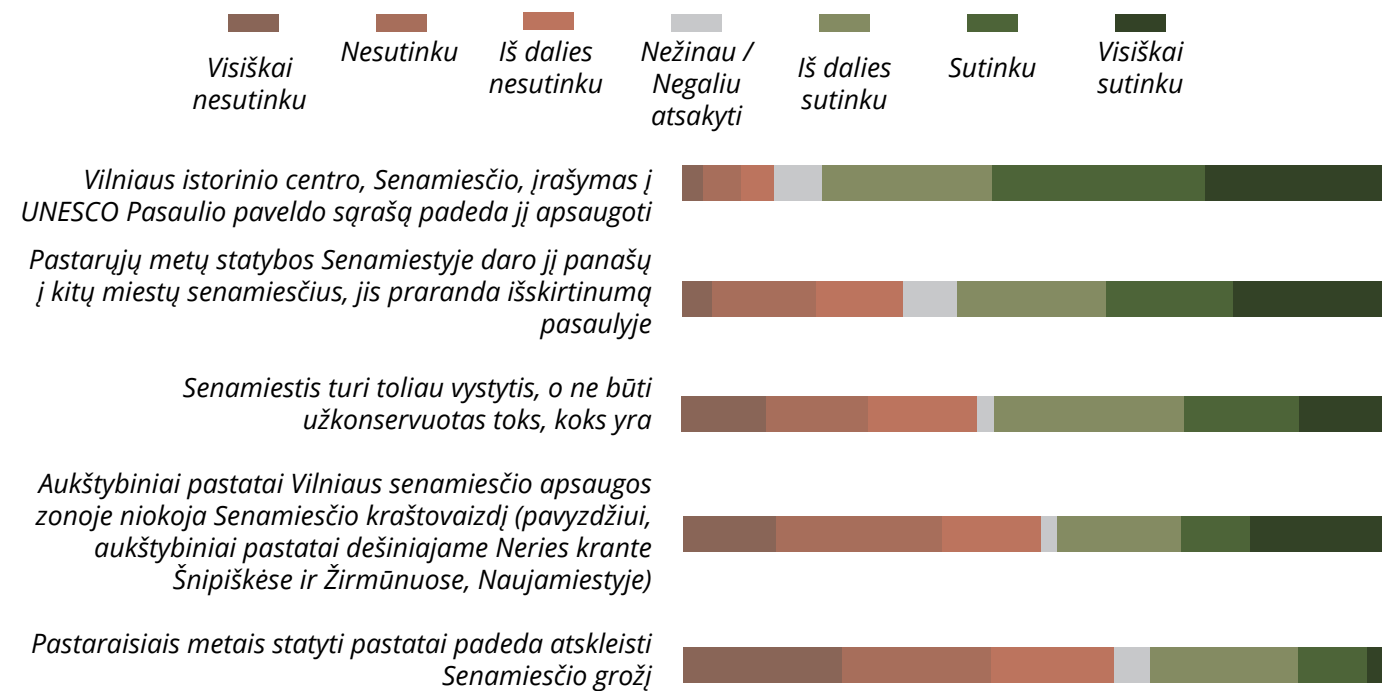
Respondentai mano, kad valstybinės institucijos nepakankamai įsiklauso į bendruomenių nuomones, dažniau remia verslo interesus. Nors kai kuriose vietose, pavyzdžiui, Užupyje, bendruomenės yra aktyvios, kitur, taip pat ir senamiestyje, jų veikla atrodo stichiška, be aiškių tikslų ir svertų priimant sprendimus dėl gyvenamosios aplinkos pokyčių.

Dalis gyventojų nežino apie vietos bendruomenes, o kiti pastebi, kad jos tampa aktyvesnės tik susidūrus su konkrečiomis problemomis. **Siūloma, skatinti vietos bendruomenių veiklą, siekiant didesnio gyventojų įsitraukimo ir pilietiškumo**. Taip pat išryškėja poreikis bendradarbiavimui tarp skirtingų miesto bendruomenių, keičiantis gerosiomis praktikomis ir kuriant ryšius.

PAVELDAS IR JO APSAUGA

28. KIEK SMARKIAI JŪS SUTINKATE ARBA NESUTINKATE SU IŠVARDINTAIS TEIGINIAIS APIE PAVELDĄ IR JO APSAUGĄ VILNIAUS SENAMIESTYJE?

Apibendrinus, dauguma respondentų pritaria, kad senamiesčiui suteiktas UNESCO statusas iš esmės padeda jį apsaugoti. Tuo pačiu dauguma pritaria, kad pastarųjų metų statybos turi neigiamos įtakos Vilniaus senamiesčio autentiškumui ir išskirtinumui. Su tuo, kad aukštybiniai pastatai Senamiesčio apsaugos zonoje neigiamai veikia jo kraštovaizdį sutinka ir nesutinka apylygiai respondentų, o nuomonei, kad senamiestis turi toliau vystytis pritaria kiek daugiau respondentų nei nepitaria.

29. PASIDALINKTE SAVO MINTIMIS APIE PAVELDĄ IR JO APSAUGĄ VILNIAUS SENAMIESTYJE (ATVIRAS KLAUSIMAS, 256 ATSAKYMŲ)

Respondentai yra susirūpinę dėl kultūros paveldo ir senamiesčio autentiškumo išsaugojimo. Dažnai neigiamai vertinami nauji, šiuolaikinės architektūros pastatai senamiestyje, kurie matomi kaip nesuderinami su istoriniu kontekstu ir trukdantys išlaikyti miesto unikalumą – ypač daug pastabų teko „Misionierių sodų“ projektui. Kritikuojamas ir saugomų pastatų priežiūros trūkumas, konkrečiai plastikinių langų naudojimas, kiti netinkami fasado sprendimai ir išplanavimo keitimas.

Respondentai akcentuoja poreikį geriau saugoti istorines detales ir senamiesčiui būdingą dvasią. Kita vertus, yra ir atsiliepimų, pabrėžiančių būtinybę rasti pusiausvyrą tarp paveldo išsaugojimo ir miesto vystymo, akcentuojant svarbą atnaujinti ir pritaikyti senamiesčio erdves šiuolaikiniam gyvenimui. Kai kurie respondentai teigiamai vertina pastangas įtraukti senamiesčio gyventojus į paveldosaugos procesą ir skatinti jų supratimą bei atsakomybę už paveldo išsaugojimą.

Vilniaus senamiestis. Šaltinis: www.unsplash.com. nuotr. aut. Alex Vinogradov

SENAMIESČIO VIZIJA IŠSIPILDŽIUS GERIAUSIAM SCENARIJUI

30. KOKĮ VILNIAUS SENAMIESTĮ ĮSIVAIZDUOJATE IŠSIPILDŽIUS GERIAUSIAM SCENARIJUI? (ATVIRAS KLAUSIMAS, 529 ATSAKYMAI)

Respondentų atsakymai į klausimą apie idealų Vilniaus senamiestį atskleidžia tris pagrindines tendencijas:

1. Kultūros paveldo išsaugojimas ir šiuolaikinės architektūros integracija istoriniame kontekste: daugelis respondentų akcentuoja kultūros paveldo svarbą, pabrėždami, kad senamiestis turėtų išlaikyti savo autentiškumą ir istorinę vertę. Kartu su tuo, skatinama integracija su šiuolaikiniais elementais, pavyzdžiui, istorinių pastatų restauravimas. Respondentai vertina senamiesčio istorinį ir kultūrinį kontekstą, bet taip pat nori matyti jame naujoviškas idėjas.

2. Žaliosios erdvės ir ekologija: yra išreikštas stiprus pageidavimas matyti daugiau žalumos – medžių, krūmų, gėlių – senamiestyje. Tai apima norą sodinti vietines augalų rūšis, auginti sodus ant pastatų, ir apskritai didinti želdynų plotus. Ši vizija taip pat apima ekologinius sprendimus, pavyzdžiui, atliekų rūšiavimą, taršos mažinimą, ir tvarų miesto planavimą.

3. Prieinamumas ir gyvybingumas: Respondentai akcentuoja, kad Vilniaus senamiestis turėtų būti patogus ir prieinamas visiems: pėstiesiems, dviratininkams, neįgaliesiems, šeimoms su mažamečiais vaikais. Pabrėžiama, kad miesto erdvė turėtų būti gyva, su kultūrinėmis ir sveikatingumo veiklomis, turistams patraukli, saugi ir švari. Tai rodo norą matyti senamiestį kaip dinamišką ir integruotą visuomenės gyvenimo dalį.

Šios trys pagrindinės tendencijos atspindi bendrą respondentų viziją apie idealų Vilniaus senamiestį, kuris derina istorinį paveldą su modernumu, skatina ekologiją ir žalumą, bei yra prieinamas ir gyvybingas visiems miesto gyventojams ir lankytojams.

Vizualizacija rodo, kaip dirbtinis intelektas iliustruoja pateiktus respondentų atsakymus į klausimą apie geriausią ateities scenarijų Vilniaus senamiesčiui.

SENAMIESČIO VIZIJA IŠSIPILDŽIUS BLOGIAUSIAM SCENARIJUI

31. KOKĮ VILNIAUS SENAMIESTĮ ĮSIVAIZDUOJATE IŠSIPILDŽIUS BLOGIAUSIAM SCENARIJUI? (ATVIRAS KLAUSIMAS, 461 ATSAKYMAI)

Atsakymai į klausimą apie blogiausią įsivaizduojamą respondentų scenarijų Vilniaus senamiesčiui suskirstyti į tris kategorijas:

- 1. Architektūros ir paveldo sunykimas:** respondentai išreiškė nerimą, kad Vilniaus senamiestis prarastų savo istorinį ir architektūrinį unikalumą. Baiminamasi, kad istoriniai pastatai ir žaliosios erdvės bus sunaikinti arba užstatyti į kontekstą neįsiliejančia šiuolaikine statyba. Yra pastabų apie nepakankamą paveldo apsaugą, griūvančius ir apleistus pastatus, taip pat apie tai, kaip nauji statiniai ir komercinės erdvės pernelyg pakeis senamiesčio veidą.
- 2. Sociokultūrinė ir gyvenimo kokybės krizė :** daug respondentų išreiškė nerimą dėl senamiesčio transformacijos į komercinę erdvę, segregacijos ar tapimo tik turistų lankoma vieta. Baiminamasi, kad senamiestis praras vietos gyventojus, autentišką atmosferą ir gyvybingumą bei taps vien turizmo ir pramogų zona.
- 3. Aplinkos ir infrastruktūros problemos:** nerimaujama dėl senamiesčio užterštumo, automobilių eismo padidėjimo ir prastėjančios infrastruktūros būklės. Respondentai baiminasi, kad senamiestis taps perpildytas transporto priemonių, mažės želdynai ir gatvės taps nepravažiuojamos. Taip pat yra minčių apie prastos kokybės, neekologiškas ar netinkamas naujas statybas, kurios pakeis senamiesčio išvaizdą ir funkcionalumą.

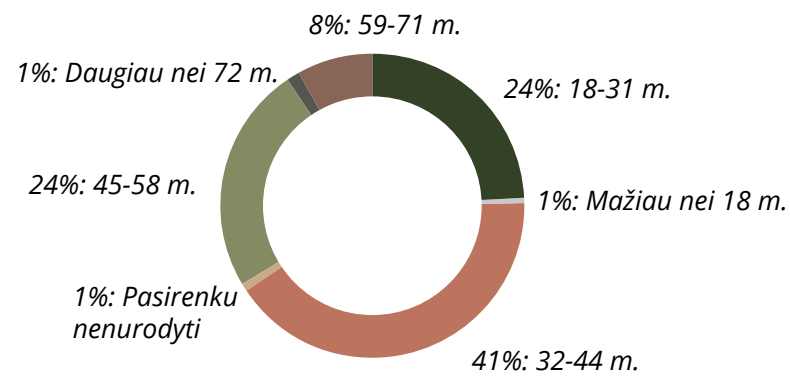
Šie atsakymai atspindi susirūpinimą dėl galimo Vilniaus senamiesčio kultūrinio, istorinio ir aplinkos tapatumo praradimo, taip pat nerimą dėl gyvenimo aplinkos kokybės.

Vizualizacija rodo, kaip dirbtinis intelektas iliustruoja pateiktus respondentų atsakymus į klausimą apie blogiausią ateities scenarijų Vilniaus senamiesčiui.

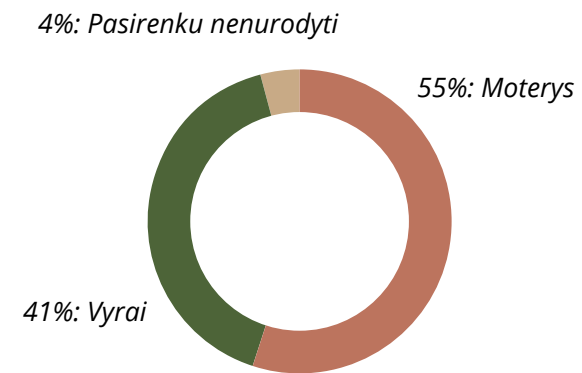

RESPONDENTŲ SOCIODEMOGRAFINIAI DUOMENYS

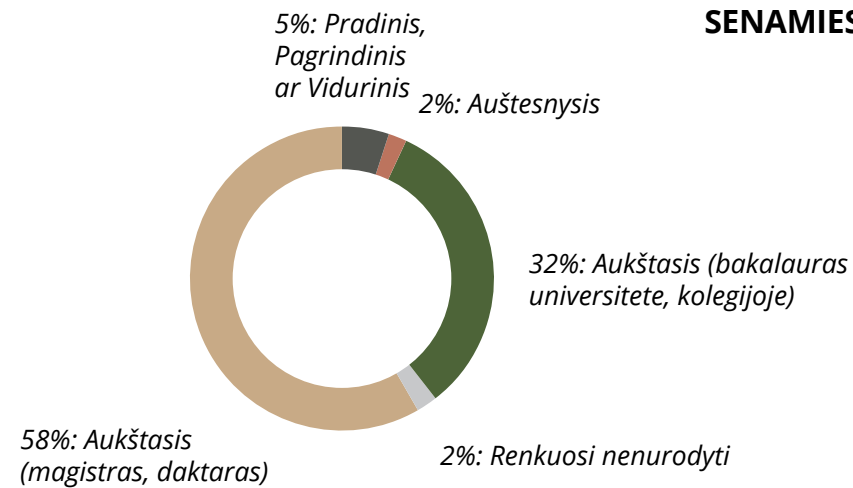
32. KOKS JŪSŲ AMŽIUS?

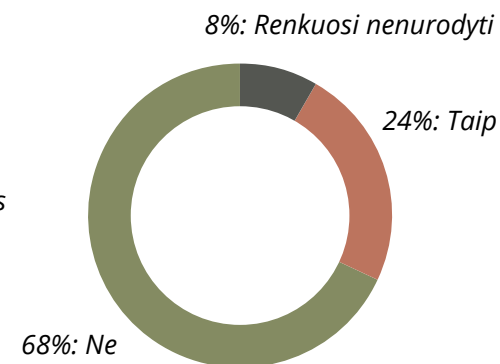
33. KOKIA JŪSŲ LYTIS?

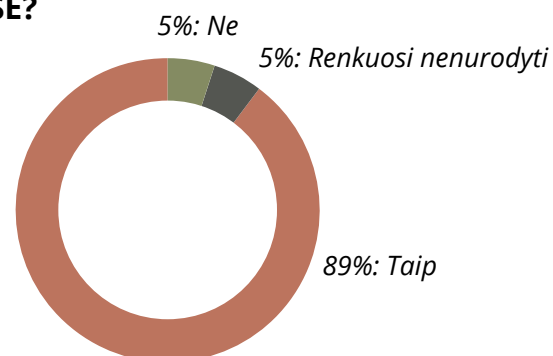
34. KOKS JŪSŲ IŠSILAVINIMAS?

36. AR TURITE NEKILNOJAMOJO TURTO SENAMIESTYJE?

37. AR BALSAVOTE 2023 M. SAVIVALDOS RINKIMUOSE?

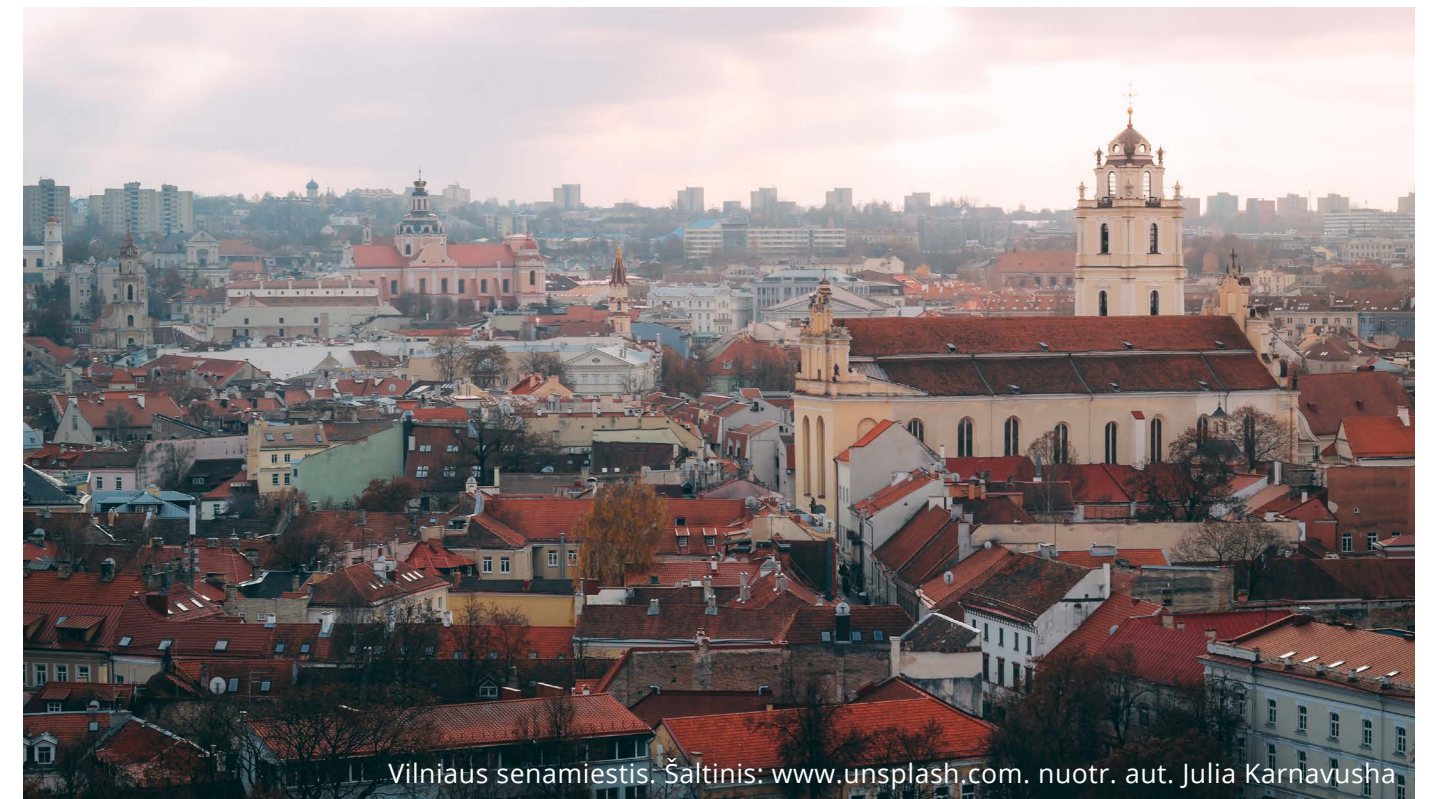

KOMENTARAI IR PASTEBĖJIMAI

38. AR NORĖTUMĖTE PRIDURTI DAR KĄ NORS JUMS SVARBAUS, KAS BŪTŲ SUSIJĘ SU ŠIOS KONSULTACIJOS TEMOMIS? (ATVIRAS KLAUSIMAS, 244 ATSAKYMAI)

Šis paskutinis klausimas atskleidžia nuomonių apie senamiestį įvairumą. Daugelis respondentų darskart pabrėžė būtinybę išlaikyti Vilniaus senamiesčio autentiškumą ir istorinę vertę, kartu skatindami jį pritaikyti visoms visuomenės grupėms – vaikams, senjorams, turistams ir vietos gyventojams. Ypač dažnai minimas poreikis apriboti automobilių eismą senamiestyje, didinti pėsčiųjų zonas, ir gerinti viešųjų erdvių prieinamumą. Taip pat keliami klausimai dėl kultūros paveldo, istorinių pastatų išsaugojimo, ir paveldosauginių reglamentų stiprinimo.

Kita vertus, atsakymuose atsispindi rūpestis dėl senamiesčio gyvybingumo ir dinamikos. Pabrėžiama kultūrinio ir naktinio gyvenimo svarba, raginama skatinti kultūrinės iniciatyvas ir menines veiklas. Respondentai taip pat akcentuoja būtinybę derinti gyventojų ir turistų poreikius, siekiant išlaikyti miesto patrauklumą ir gyvenimo kokybę. Minima būtinybė atsižvelgti į ekologinius aspektus, puoselėti žaliąsias erdves bei darnią miesto plėtrą. Taip pat pabrėžiama bendruomenių įtraukimo į sprendimų priėmimo procesą svarba.

Vilniaus senamiestis. Šaltinis: www.unsplash.com. nuotr. aut. Julia Karnavusha

„ID VILNIUS“

Lvivo gatvė 25-102, LT-09320

Vilnius

Leidinio autoriai:

Tel.: +370 601 31184

El. paštas: info@idvilnius.lt

<https://www.idvilnius.lt>